

PÄÄTÖS

Annettu julkipanon jälkeen
7.11.2013

1 (17)

KaivNro:
4847
Lupatunnus:
KL2011:0003

Endomines Oy
Pampalontie 11
82967 Hattu

PÄÄTÖS KAIVOSLUVAN MYÖNTÄMISESTÄ

Kaivoslupahakemus

Hakija:

Endomines Oy
y-tunnus: 1061211-5
Ilomantsi
Suomi

Yhteystiedot:

Endomines Oy
Pampalontie 11
82967 Hattu

Lisätietoja antaa:

Jaakko Liikanen
Puh. 040-5136506

Vireilletulopvm: 14.10.2011
Etuoikeuspvm: 14.10.2011
Hakemuksen tarkoitus: Pampalo -kaivospiirin laajentaminen.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla Endomines Oy:lle kaivosluvan lupatunnuksella KL2011:0003. Tällä luvalla Pampalo -kaivospiirin (KaivNro 4847) käyttöaluetta laajennetaan. Laajennusta koskeva alue määrätään kaivoslain (621/2011) 19 §:n mukaisesti kaivosalueeksi.

Perustelut:

Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetyt edellytykset täyttyvät, eikä luvan myöntämiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki 45 § ja 48 §

Kaivoslupa oikeuttaa hyödyntämään kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, kaivostoiminnassa sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkiven ja rikastushiekan (*kaivostoiminnan sivutuote*) sekä muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeen kaivostoimintaan kaivosalueella. Kaivoslupa oikeuttaa lisäksi malminetsintään kaivosalueella sen mukaan kuin 11 §:ssä säädetään.
Kaivoslaki 17 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, kaivosluvassa annetut toimenpiteiden aloittamiseen liittyvät määräykset on toteutettu, 84 §:ssä tarkoitettu lunastuspäätös on lainvoimainen ja päätöksessä luvanhaltijalle määrätty lopulliset korvaukset on suoritettu, vakuus on asetettu kaivosluvassa määrätyn mukaisesti ja asianosaisen toimenpiteen kannalta merkitykselliset muualla laissa vaaditut luvat ovat lainvoimaisia tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Kaivoksen rakentamista ja tuotannollista toimintaa ei kuitenkaan saa aloittaa, ennen kuin kaivosturvallisuuslupa on lainvoimainen.

Valitus kaivostoimituksessa määrätystä korvauksista ei estä kaivoslupa ja kaivosturvallisuuslupa perustuvien toimenpiteiden aloittamista.

Kaivoslaki 168 §

Päätöksen voimassaolo

Kaivoslupa on voimassa toistaiseksi luvan lainvoimaiseksi tulosta. Kaivosluvan tarkistusväli on 10 vuotta.

Perustelut: Kaivoslaki 62 §
Lupaviranomaisen on tarkistettava toistaiseksi voimassa olevan kaivosluvan määräyksiä vähintään kymmenen vuoden välein.

Kaivostoimitus

Kaivostoimitus suoritetaan kaivoslain 8 luvun mukaisesti.

Hakemuksen peruste

Endomines Oy hakee Pampalo -kaivospiirille laajennuslupaa. Hakemuksessa pyydettiin laajentamaan kaivospiirin käyttöaluetta. Laajennusalueella sijaitseva kultaesiintymä Pampalo NW sopii sijaintinsa ja muotonsa vuoksi hyvin louhittavaksi avolouhintana. Haettava laajennusalue sijaitsee vain noin vajaan kahden kilometrin päässä Pampalon kultakaivoksen luoteispuolella. Malmi kuljetetaan Pampalon rikastamolle suoraan rikastettavaksi tai väliaikaisesti nykyiselle malmin välivarastolle. Liikenne tapahtuu siis vain kaivospiirin sisällä.

Malmia louhitaan maanpintatasosta noin 210 m mpy tasolle 140 m mpy pengerlouhintana. Malmia louhitaan kaikkiaan 50 000 tonnia ja sivukiveä noin 100 000 t. Kullan keskipitoisuus malmissa on 3 g/t. Louhinta oli tarkoitettu toteutettavaksi hakemuksen jättöhetkellä esitetyn suunnitelman mukaan vuosien 2013 ja 2014 aikana.

Kaivoslupa-alueen tiedot

Pinta-ala: 60,7 ha
Alueen nimi: Pampalo -kaivospiiri
Sijainti: Ilomantsin kunta, Pampalon kultakaivoksen luoteispuoli. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tähän päätökseen liitetystä kartoista (liite 1).

Alueesta tarkemmin

Laajennusalue sijaitsee kokonaisuudessaan kiinteistöllä 146-893-1-9. Kiinteistön omistaa Metsähallitus. Laajennusalueen (Pampalo NW) koko on 60,7 ha. Kaivospiirin uusi pinta-ala laajennuksen jälkeen on 357,13 ha, sisältäen kaivoslain (503/1965) mukaista käyttöaluetta 296,43 ha ja kaivoslain (621/2011) mukaista kaivosaluetta 60,7 ha. Käytännössä koko kaivospiiri olisi kaivoslain (503/1965) mukaista käyttöaluetta.

Kaivospiirin kartat (kaivospiirin laajennuksen pintavesiolosuhteet ja suojelualueet, käyttösuunnitelmakartta) on esitetty tämän päätöksen liitteessä 1.

Kaavatilanne

Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole huomautettavaa Pampalon kaivospiirin laajentamisesta. Ks. Pohjois-Karjalan liiton lausunto (sivu 6).

Pampalon kultakaivoksen ympäristölupa

Pampalon nykyisellä kaivospiirillä olemassa olevalla kaivoksella ja rikastamolla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa nro 232/08/2, annettu 21.2.2008. Yhtiö on hakenut luvan tarkistamista ja muuttamista 22.2.2012. Hakemus on kuulutettu 4.10 - 2.11.2012, mutta sitä ei ole vielä ratkaistu.

Hankkeen perustelut ja toiminnot pääpiirteittäin

Alueen geologia ja suoritettut geotieteelliset tutkimukset

Pampalo NW -alue kuuluu geologisesti Ilomantsin arkeeseen vihreäkivivyöhykkeeseen. Pampalon kaivoksen kultapitoiset kivilajikerrokset jatkuvat havaintojen mukaan pystyhköinä horisontteina kaivoksesta luoteeseen. Kultakriittiset kivilajit ovat metabasaltit, ultramafiset kivilajit ja happamien porfyryrien leikkaamat metasedimentit. Korkeimmat kultapitoisuudet on pääsääntöisesti mitattu alueen maasälpäporfyyreistä, joissa on usein havaittavissa kiven rikkoutumista eli breksioitumista. Lisäksi on havaittavissa voimakkaasti hiertyneitä ja liuskettuneita alkuperältään mafisista tai ultramafisista vulkaniiteista muuttuneita kloriitti-talkkirikkaita horisontteja.

Tiedot alueen kallioperän rakenteesta ja koostumuksesta perustuvat lento- ja maastogeofysiikkaan sekä timanttikairaukseen. Alueella on GTK:n ja Endomines Oy:n toimesta kairattu yhteensä noin 3,3 km.

Mineraalivarannot

Mineraalivarantojen perusteella malmin louhintamäärä tulee olemaan noin 50 000 tonnia kultapitoisuudella 3 g/t.

Louhintasuunnitelma

Pampalo NW -kultaesiintymä louhitaan avolouhintana, pengerlouhintana. Kaivospiiriltä kaadetaan puusto tarvittavalta alueelta, jonka jälkeen louhosalueen päältä poistetaan irtomaa-aines. Toiminnan loputtua irtomaa käytetään maisemointiin. Malmia louhitaan maanpintatasosta (210 mpy) tasolle 140 mpy. Malmi kuljetaan Pampalon rikastamolle suoraan rikastettavaksi tai väliaikaisesti nykyiselle malmin välivarastolle.

Sivukivet (joita louhitaan hankkeessa noin 100 000 tonnia) ajetaan suoraan Pampalon kaivoksen louhostäyttöön tai läjitetään väliaikaisesti kaivoksen sivukiven läjitysalueelle.

Vesien käsittely

Kuivatusvedet johdetaan selkeytysaltaan kautta syvennettyä metsäojaa pitkin alueen eteläpuolella olevalle kosteikolle, josta vesi virtaa noin kolme kilometriä suo- ja metsäojaverkosta pitkin Sivakkajokeen, jokea myöten Hattujärveen ja edelleen Hattujokea Jorhonjärveen, Jorhonjokea pitkin Harkkojärveen ja lopulta Vuoksen vesistöön. Hattujärveen päätyvät myös Pampalon kaivoksen suotovedet. Louhosveden johtaminen ajoitetaan mahdollisuuksien mukaan tulva-aikoihin (kevätulanta, syystulva ja sadekaudet), jolloin louhosvettä johdetaan noin 1000m³/kk (talvikuukausina tasaisesti noin 100 m³).

Kaivostoiminnan vaikutukset lähiympäristöön

Metsähallitus on rauhoittanut Pampalon vanhan metsän alueen, joka rajoittuu länsilaidaltaan haettavana olevaan kaivospiirin laajennukseen. Muita suojeltavia kohteita laajennusalueen välittömässä läheisyydessä ei ole. Lähimmät asutut tilat sijaitsevat noin kilometrin päässä kaivospiirin laajennusalueen rajalta. Kaikki liikenne suunnitellun louhoksen ja Pampalon kaivoksen välillä kulkee olemassa olevan kaivospiirin ja haettavana olevan laajennusalueen sisällä.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston Rovaniemen toimipaikan ilmoitustaululla ja osoitteessa www.tukes.fi/kaivosasiat sekä Ilomantsin kunnan ilmoitustaululla. Hakemus kuulutettiin 9.8.2013 ja on ollut nähtävillä 9.9.2013 saakka. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 9.9.2013. Hakemuksesta kuulutettiin 15.8.2013 Pogostan Sanomat -sanomalehdessä.

Pampalon kaivospiiriä koskeva hakemus kuulutettiin KaivNro 4847 ja KL2011:0002 -tunnuksilla. Kuulutuksen aikana kaivosviranomaisen on huomannut kaivosrekisteristä johtuvan virheen päätöksen lupatunnusta koskien. Oikea lupatunnus on KL2011:0003. Hakemusta ja päätöstä koskeva määräävä tunnus on KaivNro 4847, joten kaivosviranomaisen katsoo, ettei lupatunnuksen korjaamisella ole merkitystä päätökseen eikä sen sijaintialuetta koskevaan yksilöintiin.

Lausuntopyynnöt ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyynnöt 9.8.2013 Ilomantsin kunnalle, Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle, Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle ja Metsähallitukselle.

LAUSUNNOT

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto (lausunto annettu 30.8.2013)

"Vahvistetussa Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 1. vaiheessa on käsitelty kaivosalueita. Alueet on osoitettu EK-merkinnällä. Maakuntavaltuuston 3.6.2013 hyväksymässä maakuntakaavan 3. vaiheessa on tarkistettu kaivosalueiden rajaukset vastaamaan voimassa olevia kaivospiirejä. Maakuntakaavan 3. vaihe on saatettu ympäristöministeriön vahvistettavaksi.

Hakemuksen mukainen alue rajoittuu idässä valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaiseen vanhojen metsien suojeluohjelman alueeseen. Esitettyyn kaivospiiri-alueen laajennukseen ei kohdistu maakuntakaavaan sisältyviä valtakunnallisia, maakunnallisia tai seudullisia alueiden käytön tarpeita. Maakuntakaavan 2. vaiheen hyväksymisen yhteydessä esitetyn kaivospiirin laajennusalueen eteläosa oli esillä luonnonsuojelualueeksi (SL). Maakuntavaltuuston käsittelyssä SL-alue poistettiin. Metsähallitus maanomistajana hyväksyi tehdyn alueen poiston.

Kaivostoiminta on yksi Pohjois-Karjalan maakunnan kehittämisen painopistealoja. Sen merkitys korostuu harvaan asutuilla maaseutualueilla, joilla muutoin työllistymismahdollisuudet ovat heikot. Kaivostoiminta tuo kaivattua elinvoimaa näille alueille suoraan kaivostoiminnan kautta ja välillisesti palveluiden kysynnän kautta.

Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ei ole huomautettavaa Pampalon kaivospiirin laajentamisesta ja se puoltaa hakemuksen hyväksymistä".

Metsähallitus (lausunto annettu 9.9.2013)

Metsähallitus lausuu mielipiteenään otteita lausunnostaan Karjalan kultalinjan YVA-selostuksesta 27.6.2013:

"Vesistövaikutukset kohdistuvat erityisesti Hattujärveen, jolla on myös kesäasutusta. Näiden vaikutusten minimoiminen on ehdottoman tärkeää toiminnan hyväksyttävyydelle. Vaikutukset vesiin on muutenkin yksi tärkeimpiä mahdollisessa toiminnassa huomioon otettavia asioita. Vaikutusten vähentämisessä tulee käyttää parasta mahdollista tekniikkaa. Sekä ravinteiden että kiintoaineiden pääsy vesiin toiminnan vaikutuksesta tulisi pyrkiä estämään kokonaan. Ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa todetaan (s. 121-122), että kuivina kausina kaivosvesiä johdettaessa typpipitoisuudet voivat nousta yli 2000 µg/l Petäjäjoessa, Si-

vakkojoessa, Yläjoessa ja Mustajoessa, jolloin näiden vesistöjen laatuluokka olisi välttävä. Typpipäästöjen vaikutukset eivät ulotu vastaanottaviin järviin Hattujärveä lukuun ottamatta, joka typpipitoisuuden perusteella sijoittuisi luokkaan välttävä.

Erinomaisiksi tai hyviksi arvioitujen vesien tilaa ei vesien- ja merenhoidon järjestämistä koskevan lain (1299/2004) mukaan saa heikentää. Tämä tarkoittaa vesistöjä rehevöittävien, pilaavien sekä muiden vesiympäristölle haitallisten aineiden pääsyn rajoittamista vesiin. Vuoksen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmassa Hattujärven ekologinen tila on luokiteltu hyväksi, joten sen tilaa ei saa heikentää. Metsähallituksen mielestä kaivostoiminta, Kuiviston ja Pampalo NW:n satelliittilouhokset sekä satelliittilouhosten malmin rikastaminen Pampalon kaivoksessa, eivät yhdessä tai erikseen saa missään olosuhteissa heikentää Hattujärven ekologista tilaa eikä estää vesistöjen virkistyskäyttämömahdollisuuksia. Metsähallitus pitää hyvänä sitä, että arviointiselostuksen mukaan (s. 124-125) vesiä ei olla johtamassa Lietojan kautta Koitajokeen.

Kaivostoimintaa tulisi harjoittaa niin, että uhanalaisia luontotyyppisiä pyrittäisiin muuttamaan mahdollisimman vähän ja että arvokkaiksi tunnistettuihin alueisiin jätetään riittävät suojavyöhykkeet. Arviointiselostuksessa (s.180) todetaan Pampalo NW:n osalta, että "kartoitusalueen koillis- ja lounaispuolella on vanhan metsän alueita, joissa on aikaisemmissa kartoituksissa havaittu huomattava määrä uhanalaisia kääpä-, sammal- ja hyönteislajeja, joista monet elävät lahopuulla". Mahdollisten haitallisten pölyvaikutusten ehkäisemiseksi, näiden vanhan metsän kohteiden ja louhoksen väliin tulee jättää mahdollisimman leveä suojavyöhyke".

Lausunnon lopussa Metsähallitus esittää huolensa Pampalo NW:n louhoksen aiheuttaman mahdollisen pohjaveden pinnan alenemisen vaikutuksesta kaivospiiriin lounaispuolella sijaitsevan avosuon tilaan. Suolta on tavattu arvokasta lajistoa, mm. kaitakämmekkää, joka pohjaveden pinnan alenemisen seurauksena saattaisi hävitä alueelta.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus (lausunto annettu 11.9.2013)

"Pampalon nykyisellä kaivospiirillä olemassa olevalla kaivoksella ja rikastamalla on toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa nro 232/08/2, annettu 21.2.2008. Yhtiö on hakenut luvan tarkistamista ja muuttamista 22.2.2012. Hakemus on kuulutettu 4.10-2.11.2012, mutta sitä ei ole vielä ratkaistu.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen päätöksen 31.5.2011 (POKELY/4/07.04/2011) mukaan Endomines Oy:n Hattuvaaran ympäristön malmiesiintymien ml. Pampalo NW, hyödyntämiseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia. Endomines Oy on toimittanut 31.8.2011 yhteysviranomaisena toimivalle Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle lain mukaisen arviointiohjelman koskien yhtiön kaivos Hankkeita Hattuvaaran alueella Pohjois-Karjalassa. Ko. Karjalan kultalinjan ympäristövaikutusten arviointiselostus on toimitettu ELY-keskukselle

31.8.2013, mutta yhteysviranomainen ei ole vielä antanut siitä lausuntoaan. Arviointiselostus ja yhteysviranomaisen siitä antama lausunto tulee liittää hankkeen lupahakemusasiakirjoihin. Näitä Pampalo NW -aluetta koskevia viranomaispäätöksiä on ainakin kaivoslainmukaiset päätökset ja ympäristölupa. Päätöksistä on kaivoslain 56 §:n ja ympäristönsuojelulain 52 §:n mukaisesti käytävä ilmi, miten YVA-lain mukainen arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa.

Vireillä oleva Pampalon ympäristölupahakemus ei sisällä Pampalo NW -alueelle sijoittuvaa kaivostoimintaa, joten tälle tulee hakea aikanaan erikseen ympäristölupaa. Tältä osin lupa voidaan myöntää vasta Karjalan kultalinjan YVA-menettelyn päätyttyä.

Haettu kaivosalue ei sijaitse:

- valtioneuvoston hyväksymällä luonnonsuojeluohjelma-alueella*
- luonnonsuojelualueella*
- perusteilla olevalla luonnonsuojelualueella*
- valtakunnallisesti merkittävällä maisema-alueella tai*
- pohjavesialueella*

eikä alueella ole tiedossa olevia:

- uhanalaisten eliölajien esiintymispaikkoja tai*
- uhanalaisten luontotyyppien esiintymispaikkoja.*

Haetun kaivosalueen (Pampalo NW) itäpuolella on Metsähallituksen hallinnassa oleva vanhojen metsien suojelualue, jolla esiintyy vanhojen metsien uhanalaista lajistoa. Laajennusalueen länsipuolella välittömästi laajennusalueeseen rajautuen on myös useiden harvinaisten ja uhanalaisten käöpä- ja sienilajien esiintymiä. Ojittamattomalla kosteikkoalueella, jonka läheisyyteen ojitetulle alueelle on tarkoitus juoksuttaa kaivoksen kuivatusvedet, on uhanalaisen kaitakämmekän esiintymä. Kaivostoiminnassa on huolehdittava siitä, ettei uhanalaisten lajien elinympäristöjen säilymistä vaaranneta.

Pampalonlammet ilmeisesti ovat pinta-alaltaan alle 1 hehtaarin ja ilmeisesti vesilain tarkoittamalla tavalla luonnontilaisia. Karjalan kultalinja YVA-selostuksessa haetulle kaivosalueelle sijoittuva Pampalonlampi on arvioitu vesilain suojelemaksi vesiluontotyyppiä. Tällöin sen mahdollinen muuttaminen edellyttää vesilain 2:11 §:n tarkoittamaa poikkeusta, jonka lupaviranomainen voi myöntää yksittäistapauksessa hakemuksesta. Toinen Pampalonlampi sijaitsee olemassa olevalla kaivospiirillä ja haetun kaivosalueen rajalla. Myös tämän mahdollinen muuttaminen

edellyttää vesilain 2:11 §:n tarkoittamaa poikkeusta, jota tulee tarvittaessa hakea Aluehallintovirastosta".

Ilomantsin kunta (lausunto annettu 2.9.2013)

"Kunnanhallitus päättää puoltaa Pampalo -kaivospiirin käyttöalueen laajentamista luoteeseen. Louhintasuunnitelmassa on huomioitava, ettei vaurioita synny lähi-alueen rakennuksille eikä pohjavesiin pääse louhostoiminnasta aiheutuvia yhdisteitä".

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Hakijan selitys

Hakijan selitys lausuntoihin:

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

Hakijalla ei ole kommentoitavaa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton lausuntoon.

Metsähallitus

" Pampalo NW:n kaivostoiminta tullaan suunnittelemaan siten, että vesistövaikutukset Hattujärveen ja Sivakkojokeen jäävät mahdollisimman vähäisiksi. Suunnittelun lähtökohdaksi on BAT -tekniikan käyttö (Best Available Technology - paras mahdollinen tekniikka). Yhtiön tavoite on jatkuvasti kehittää toimintaamme ympäristöystävällisemmäksi. Endominex Oy on tehnyt aktiivisesti töitä Pampalon kaivoksen ylitevesien kiintoaine- ja ravinnepäästöjen vähentämiseksi. Pampalon kaivokselle on rakennettu uusi vesienkäsittelyallas jossa on tarpeen vaatiessa mahdollista käyttää kemikalointiyksikköä. Maanalaisessa kaivoksessa on siirrytty käyttämään emulsioräjähdysainetta, joka minimoii räjähdysaineen hukan ja siten ylimääräisen typpikuormituksen. Lisäksi tutkitaan mahdollisuuksia vähentää entisestään vesistöjä kosteikkorakenteilla tai muilla vastaavilla allaskäsittelyn jälkeisillä passiivisilla menetelmillä.

Pampalo NW:n alueelle sijoitettavat toiminnot tullaan suunnittelemaan huomioiden koillis- ja lounaispuolella sijaitsevat vanhan metsän alueet. Louhoksen ja vanhan metsän alueiden väliin pyritään jättämään mahdollisimman leveä suoja- vyöhyke".

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

"Karjalan Kultalinjan ympäristövaikutusten arviointiselostus ja yhteysviranomaisen lausunto on toimitettu DVD-levyllä kaivosviranomaiselle liitettäväksi lupahakemusasiakirjoihin".

Ilomantsin kunta

"Endomines Oy tulee suunnittelemaan louhinnan siten, ettei lähialueen rakennuksiin aiheudu vaurioita. Lisäksi ympäristöluvan hakuvaiheessa lähimmällä kiinteistöllä voidaan tarvittaessa suorittaa runkokatselmuksia ja värinämittauksia. Pohjavesien tilaa tarkkaillaan kaivostoiminnan aikana, jotta kaivostoiminnasta aiheutuvaa pohjavesien pilaantumista ei pääse tapahtumaan".

Kaivosviranomainen katsoo, että hakijan selitys ei anna aiheutta pyytää asianosaisilta vastaselitystä kaivoslain 42 §:n mukaisesti.

Toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset

Kaivosviranomainen on perehtynyt Karjalan Kultalinjan YVA-ohjelmaan (31.8.2011), ympäristövaikutusten arviointiselostukseen (21.5.2013) ja yhteysviranomaisena toimivan Karjalan ELY-keskuksen lausuntoon (4.10.2013) ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Hakijayhtiö on toimittanut ne kaivoslupahakemuksen liitteiksi.

Yhteysviranomaisena toimivan Karjalan ELY-keskuksen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta annetussa yhteysviranomaisen lausunnon yhteenvedossa todetaan mm. seuraavaa:

"Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostuksen arviointien pohjaksi on tuotettu useita laadukkaita selvityksiä, kuten mm. maisema-, luontoselvitykset ja vesibiologiset selvitykset, jotka ovat luoneet hyvän pohjan vaikutusten arvioinnille. Itä-Suomen yliopiston toteuttaman asukaskyselyn kautta on saatu tärkeää tietoa alueiden nykyisestä käytöstä ja merkityksestä paikallisille ihmisille sekä mahdollistettu heidän aktiivinen osallistuminen YVA-menettelyyn. Avoin ja aktiivinen tiedottaminen hankekokonaisuudesta ja siinä YVA-menettelyn aikana tapahtuneista muutoksista on myös ollut keskeistä.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa on myös tunnistettu keskeiset hankkeesta, sen koko elinkaaren aikana eri vaiheissa, syntyvät vaikutukset. Vaikutukset on arvioitu louhoskohtaisesti, joten eri avolouhosten paikalliset vaikutukset ovat vaikutusten arvioinnissa eroteltavissa ja toisaalta myös hankekokonaisuuden kokonaisvaikutukset. Arviointiselostuksessa on myös eri vaikutusten yhteydessä käsitelty vaikutusten vähentämiskeinoja, mikä on olennainen osa arviointiselostusta.

Arviointiselostus muodostaa informatiivisen kokonaisuuden kaivostoiminnan ympäristövaikutuksista, mutta myös toiminnan sosiaalisista, taloudellisista ja jossain määrin myös yhteiskunnallisista vaikutuksista. Arviointiselostuksessa esitettyjä tietoja on havainnollistettu kokoamalla tietoja taulukoihin, esittämällä niitä kartoilla ja käyttämällä valokuvia, jotka kaikki lisäävät arviointiselostuksen informatiivisuutta, vaikutusten hahmottamista ja vertailua sekä kokonaisuuden hahmottamista.

Arviointiselostuksessa on myös käsitelty ja kuvattu arvioinnin suorittamisessa käytetyt menetelmät ja lähtöoletukset suhteellisen hyvin. Arviointiselostuksessa on käsitelty edelleen arviointeihin liittyviä epävarmuustekijöitä, joiden perusteella voi arvioida tehtyjen arviointien luotettavuutta.

Kokonaisuutena arvioiden arviointiselostus, vaikka siinä on joiltakin osin täydennettävää, antaa runsaasti tietoa hankekokonaisuuden ympäristövaikutuksista jatkosuunnittelun ja päätöksenteon pohjaksi ja on lisännyt kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia."

Hakijayhtiö on hakemuksessaan huomioinut ja kuvannut Pampalo NW -hankkeen aiheuttamia ympäristövaikutuksia seuraavien osa-alueiden osalta: ihmiset, maaperä, pohjavesi, vesistöt, kasvillisuus, eläimet, luonnon monimuotoisuus, yhdyskuntarakenne, rakennettu ympäristö, kulttuuriperintö, liikenne, liikenneturvallisuus, maisema ja luonnonvarojen hyödyntäminen. Kaivosviranomaisen esitti pääkohdat näihin liittyvistä hakijan selvityksistä Pampalo NW -kaivoslupahakemusta koskevista kuulemisasiakirjoissa.

Kaivosviranomaisen katsoo että edellä mainitut seikat on käsitelty toteutuneessa ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä, jonka johdosta toiston välttämiseksi niitä ei enää tässä yhteydessä esitetä.

Ympäristövaikutusten arvioinnin huomioonottaminen

Kaivosviranomaisen on päätöstä tehdessään huomioinut arviointiselostuksen kaivoslain (621/2011) 56 §:n mukaisesti ja toteaa siinä esiin nousseiden kysymysten tulleen käsitellyksi päätöksen lupamääräyksissä tai tulevan käsitellyksi aikanaan ympäristö- ja vesilain mukaisessa lupamenettelyssä.

Kaivosviranomaisen lupamääräykset ja perustelut

LUPAMÄÄRÄYS 1

Hakijayhtiön on ennen kaivoksen rakentamistoimenpiteiden aloittamista tiedotettava hyvissä ajoin suunnitelluista toimenpiteistä Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle sen varmistamiseksi, ettei toimenpiteistä aiheudu sellaisia vaikutuksia, jotka olisivat kiellettyjä luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla.

Perustelut:

Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa myöntäessään varmistauduttava, ettei suunniteltu toiminta ole luonnonsuojelulain säännöksiä vastaista.

LUPAMÄÄRÄYS 2

Kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tässä päätöksessä tarkoitulla laajennusalueella viiden vuoden kuluessa.

Perustelut:

Kaivoslain 52 §:n perusteella kaivosluvan haltijan on ryhdyttävä kaivostoimintaan tai muuhun sellaiseen valmistavaan työhön, joka osoittaa luvan haltijan vakavasti pyrkivän varsinaiseen kaivostoimintaan.

LUPAMÄÄRÄYS 3

Kaivosluvan haltija on velvollinen vuosittain toimittamaan kaivosviranomaiselle selvityksen esiintymän hyödyntämisen laajuudesta ja tuloksista tämän luvan mukaiselta alueelta. Selvityksessä on ilmoitettava louhitun malmin ja sivukiven määrä, kaivoksella käsitellyn pintamaan määrä tonneina, kaivoksella tuotetun rikasteen tai vastaavan välituotteen määrä tonneina, kaivoksella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyökuukausina ja erittely kaivoslain 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetuista kaivostoiminnan sivutuotteista.

Perustelut:

Kaivoslaki 18 § 2 momentti ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 31 §

LUPAMÄÄRÄYS 4

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen kaivosalueen kiinteistöjen omistajille vuotuinen korvaus (*louhintakorvaus*).

Louhintakorvauksen vuotuinen suuruus kiinteistöä kohti on 50 euroa hehtaarilta. Lisäksi louhintakorvauksena maksetaan:

1) 0,15 prosenttia vuoden aikana louhitun ja hyödynnetyn metallimalmin kaivosmineraalien lasketusta arvosta; sitä laskettaessa otetaan huomioon malmin sisältämien hyödynnettyjen metallien keskiarvohinta vuoden aikana ja muiden malmin hyödynnettyjen tuotteiden keskimääräinen arvo vuoden aikana;

2) kaivosmineraalin taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet huomioon ottaen kohtuullinen korvaus louhitusta ja hyödynnetystä muusta kaivosmineraalista kuin metallimalmista sen mukaan kuin:

a) kiinteistön omistaja ja kaivosluvan haltija sopivat; tai

b) kaivosviranomaisen kiinteistön omistajan tai kaivosluvan haltijan hakemuksesta vahvistaa.

Jos kaivosmineraalin taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet ovat olennaisesti muuttuneet, kiinteistön omistaja tai kaivosoikeuden haltija voi vaatia kaivosviranomaiselta tarkistamaan 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun korvauksen.

Jos lupaviranomaisen on lykännyt kaivosluvan raukeamista 68 §:n 3 momentin mukaisesti, on tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettu korvaus 100 euroa hehtaarilta (*korotettu korvaus*), kunnes kaivostoiminta aloitetaan tai sitä jatketaan.

Velvollisuus louhintakorvaukseen alkaa, kun kaivoslupa on lainvoimainen. Velvollisuus korotettuun korvaukseen alkaa, kun päätös kaivostoiminnan uutta aloittamisaikaa tai toiminnan jatkamista koskevaksi määräajaksi on lainvoimainen.

Kaivosluvan haltijan on toimitettava kaivosviranomaiselle tiedot louhintakorvauksen vahvistamista varten viimeistään seuraavan vuoden 15 päivänä maaliskuuta. Kaivosviranomaisen vahvistaa päätöksellään louhintakorvauksen suuruuden vuosittain.

Louhintakorvaus on maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kaivosviranomaisen päätös louhintakorvauksesta on tullut lainvoimaiseksi.

Tarkempia säännöksiä louhintakorvauksen vahvistamista ja tarkistamista koskevasta hakemuksesta, louhintakorvauksen määrittämisen perusteista ja kaivosviranomaiselle louhintakorvauksen vahvistamista varten toimitettavista tiedoista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Perustelut:

Kaivoslaki 100 § ja valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 33 §.

LUPAMÄÄRÄYS 5

Kaivosluvan haltijan on maksettava tämän luvan mukaisen kaivosalueen kuuluvien kiinteistöjen omistajille muuhun kuin kaivostoimintaan käytetyistä kaivostoiminnan sivutuotteista saadusta hyödyistä vuotuinen kiinteistökohtainen korvaus (*sivutuotekorvaus*).

Sivutuotekorvauksen tulee olla kohtuullinen ottaen huomioon sivutuotteen taloudelliseen arvoon vaikuttavat perusteet. Jos kaivosluvan haltija ja kiinteistönomistaja eivät sovi korvauksesta, on se enintään 10 prosenttia sivutuotteesta saadusta myyntitulosta.

Perustelut: Kaivoslaki 101 §

LUPAMÄÄRÄYS 6

Kaivoksen rakentamiseen ja tuotannolliseen toimintaan on oltava kaivosviranomaisen lupa (kaivosturvallisuuslupa).

Perustelut: Kaivoslaki 121 §

Tiedoksi kaivospiiriä koskevista myöhemmin annettavista määräyksistä

Kaivosluvan haltijan on asetettava laajennusalueen lopetus- ja jälkitoimenpiteitä varten vakuus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle. Perustelut: Kaivoslaki 108 §

Koska nyt myönnettävä kaivoslupa liittyy kiinteästi jo aikaisemmin perustettuun Pampalo -kaivospiiriin, annetaan tähän kaivoslupaan kaivoslain 108 §:n mukainen vakuuspäätös ja yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset yhtä aikaa siten, että ne kattavat sekä uuden kaivoslupa-alueen että olemassa olevan Pampalo -kaivospiirin.

Kaivosviranomaisen katsoo, että vakuuden antamista voidaan siirtää, koska kaivostoiminta ei hakijayhtiön mukaan ala missään muodossa nyt myönnettävällä laajennusalueella ennen 30.6.2014.

Pampalo -kaivospiirin vakuuden asettamisessa sekä yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeellisten määräysten antamisessa noudatetaan kaivoslain (621/2011) 181 §:n siirtymäsäännöksiä alla esitetyn mukaisesti, koska kaivospiiri on määrätty kaivoslain (503/1965) perusteella. Laajennusaluetta koskeva vakuuspäätös, joka määrätään kaivoslain (621/2011) 108 §:n tarkoittamalla tavalla, yhdistetään edellä mainittuun, koko kaivospiiriä koskevaan vakuuspäätökseen. Vakuuspäätös tulee siis kattamaan jo aikaisemmin myönnetyn Pampalo -kaivospiirin vakuuden sekä nyt myönnettävän laajennusalueen vakuuden.

Kaivosviranomaisen tulee antamaan nämä määräykset viimeistään 30.6.2014 mennessä.

Vakuuden asettaminen kaivoslain (621/2011) 181 §:n siirtymäsäännöksen mukaisesti:

Kaivoslain (621/2011) 108-111 §:ien mukaan kaivosviranomaisen on viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta määrättävä vakuuden laji ja

suuruus sekä annettava kaivosoikeuden haltijalle enintään vuoden pituinen määräaika vakuuden asettamiselle.

Vakuus asetetaan kaivostoiminnan lopettamis- ja jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Kaivoslain mukainen vakuus liittyy yleisesti maisemoinnin ja kunnostamisen turvaamiseen sekä kaivosturvallisuuden varmistamiseen. Tässä ei siis ole kyse ympäristönsuojelulain mukaisesta vakuudesta, joka koskee kaivoksen jätealueiden hoitoa.

Vakuuden suuruuden arvioimisen kannalta olennaiset säännökset ovat kaivoslain (621/2011) 143, 144 ja 150 §:t. Vakuutta arvioitaessa on otettava huomioon, että lopettamis- ja jälkitoimenpiteiden lopulliset kustannukset konkretisoituvat vasta kaivostoiminnan loppumisen yhteydessä.

Annettavat määräykset kaivoslain (621/2011) 181 §:n siirtymäsäännöksiensä mukaisesti:

Kaivosviranomaisen on myös viimeistään kolmen vuoden kuluttua tämän lain voimaantulosta annettava kaivosoikeuden haltijalle yleisten ja yksityisten etujen kannalta tarpeelliset määräykset noudattaen vastaavasti, mitä tämän lain 52 §:n 3 momentissa ja 125 §:ssä säädetään, sekä asetettava määräysten tarkistusväli noudattaen, mitä tarkistusvälin asettamisesta tämän lain 62 §:n 2 momentissa ja 127 §:n 2 momentissa säädetään. Jollei määräys ole välttämätön kaivosturvallisuuden tai tärkeän yleisen edun kannalta, se ei saa sanottavasti vähentää kaivoshankkeesta saatavaa hyötyä. Määräyksen antamista koskevan päätöksen valmisteluun sovelletaan, mitä tämän lain 37–40 ja 42 §:ssä säädetään kaivoslupahakemuksen käsittelystä. Päätökseen sovelletaan, mitä tämän lain 56 §:n 1 momentissa säädetään lupapäätöksen sisällöstä, 57 §:ssä lupapäätöksen antamisesta ja 58 §:ssä lupapäätöksestä tiedottamisesta.

Kaivosviranomaisen vastaus lausuntoihin

Kaivosviranomainen katsoo hankkeesta annetut lausunnot tulleen huomioiduksi kaivosluvan määräämistä koskevissa lupamääräyksissä, hakijayhtiön antamassa selityksessä sekä seuraavassa kohdassa esitetyissä yksilöidyissä vaatimuksissa, jotka hakijayhtiön on otettava huomioon kaivostoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa.

Kaivosviranomaisen kannanotto lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin

Päätöksessä on otettava kantaa lausunnoissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin. Kaivoslaki 56 §

Kaivosviranomaisen vastaukset yksilöityihin vaatimuksiin:

Metsähallitus

Kaivosviranomainen katsoo, että Metsähallituksen lausunnossa esitetyt vesistö-kysymykset tulevat huomioiduksi vireillä olevassa Pampalon kaivoksen ympäristöluvan muuttamista ja tarkistamista koskevassa lupaprosessissa ja viimeistään haettaessa uutta ympäristölupaa tämän päätöksen mukaiselle laajennusalueelle. Metsähallituksen lausunnossa esitettiin jätettäväksi leveä suojavyöhyke vanhan metsän kohteiden ja louhoksen väliin. Kaivosviranomainen katsoo, että hakija on selityksessään huomionnut lausunnon ja suunnittelee leveän suojavyöhykkeen toteuttamista pölyvaikutusten ehkäisemiseksi.

Pohjois-Karjalan ELY-keskus

Hakijayhtiön tulee hakea laajennusaluetta koskien uusi ympäristölupa. Uhanalaisten lajien elinympäristöjen säilyttämiseksi, kaivosviranomainen viittaa tämän päätöksen lupamääräykseen 1.

Kaivosviranomainen edellyttää, että hakijayhtiö selvittää ympäristöviranomaisten kanssa menettelyä poikkeuslupien hakemisen osalta koskien Pampalonlampia.

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös on toimitettu päätöksenantopäivänä Endomines Oy:lle, Ilomantsin kunnalle, Pohjois-Karjalan ELY-keskukselle, Pohjois-Karjalan maakuntaliitolle, Metsähallitukselle, Säteilyturvakeskukselle sekä Pohjois-Karjalan maanmittaustoitostolle.

Päätöksen antamisesta kuulutetaan alueen kunnan ilmoitustaululla. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan myös Pogostan Sanomat -sanomalehdessä. Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on 5000 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1302/2010), muutettuna (779/2011).

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Kuopion hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Valitusaika on 30 päivää tämän päätöksen antopäivästä. Liitteessä 2 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Kaivoslaki (503/1965)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996)
Ympäristönsuojelulaki (86/2000)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Hallintolainkäyttölaki (586/1996)
Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1302/2010),
muutettuna (779/2011).

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Ossi Leinonen, puh. 029 5052 205.

Terho Liikamaa
Kaivosyli-insinööri

Ossi Leinonen
Ylitarkastaja

LIITTEET	Liite 1. Kartat alueesta (3 kpl) Liite 2. Valitusosoitus
JAKELU	Hakija Pohjois-Karjalan maanmittaustoimisto
TIEDOKSI	Ilomantsin kunta Pohjois-Karjalan ELY-keskus Pohjois-Karjalan maakuntaliitto Metsähallitus Säteilyturvakeskus